



Брюксел, 10.5.2017 г.
COM(2017) 228 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**относно междинния преглед на изпълнението на стратегията за цифров единен
пазар**

Свързан с интернет цифров единен пазар за всички

{SWD(2017) 155 final}

*„Цифровите технологии и цифровите комуникации
проникват във всички аспекти на живота.
Трябва да работим за Европа, която ще дава повече възможности на
нашите граждани и на нашата икономика.
А днес и гражданите, и икономиката ни обитават дигиталното
пространство.“*

Председателят Юнкер в речта си за състоянието на Европейския съюз от 14 септември 2016 г.

1. Въведение

Последователни вълни на технологични промени са променяли коренно човешките общества и икономики, което е донесло дългосрочни ползи както за икономическото развитие, така и за качеството на живот. Настоящата цифрова революция има потенциала да го направи отново.

Две трети от европейците смятат, че най-новите цифрови технологии се отразяват положително на обществото, икономиката и собствения им живот. По-голямата част от участниците считат, че ЕС, органите на държавите членки и предприятията трябва да предприемат действия за решаване на въпросите, които се повдигат във връзка с цифровизацията¹.

Хората и предприятията в ЕС притежават присъщите силни страни, които са нужни за извличане на ползи от цифровия единен пазар (ЦЕП). Тези силни страни включват стабилна производствена база и среда за бърз растеж на стартиращи предприятия, които — в съчетание с наскоро цифровизираните промишлени процеси и квалифицираната работна ръка — могат да бъдат фактор за растеж в обозримо бъдеще. За отключването на пълния потенциал на икономиката, основана на данни, ЕС трябва да впрегне и тези активи, за да увеличи до максимум цифровизацията на европейските сектори на услугите, по-специално здравеопазването и грижите, енергетиката, транспорта и финансите.

Тези силни страни обаче могат да се използват пълноценно само ако са налице значителни допълнителни инвестиции в цифрови умения и съответна инфраструктура от ЕС, държавите членки и частния сектор. За доизграждането на цифровия единен пазар на ЕС е нужна също така ясна и стабилна правна рамка за стимулиране на иновациите, преодоляване на разпокъсаността на пазара и допускане на всички участници да се включат в новата пазарна динамика при справедливи и балансирани условия. Така ще бъде осигурена здрава основа на доверието, което е от съществено значение за увереността в средите на бизнеса и потребителите.

Това беше целта на стратегията за цифров единен пазар². Тази стратегия предвижда подобряване на достъпа и справедливи условия, които да осигурят отворен пазар, на който предприятията и хората могат лесно да осъществяват дейността си навсякъде в Европа толкова ефективно, колкото и у дома си. През двугодишния период след приемането на стратегията Комисията е внесла предложението по всичките идентифицирани 16 ключови мерки. Те са съсредоточени върху области, в които ЕС може да осигури специфична добавена стойност, като акцентът се поставя върху европейските проекти в областта на цифровите технологии, чиито обхват и мащаб не могат да бъдат постигнати самостоятелно от държавите поотделно. Изключително важно е всички страни да осигурят приемането на мерките, пълното им прилагане и тяхното ефективно спазване в рамките на срокове, които съответстват на бързото развитие на цифровата икономика. Комисията ще задейства пълния диапазон от инструменти на политиката и възможности за финансиране, за да помогне за постигането на това, но съществено важна е и пълната подкрепа от страна на държавите

¹ Европейска комисия, специален Евробарометър „Мненията на гражданите за въздействието на цифровизацията и автоматизацията върху нашето ежедневие“, 2017 г. [проучване на Евробарометър, проведено през март 2017 г. — все още непубликувано].

² COM(2015) 192.

членки, Европейския парламент, Съвета и заинтересованите страни. В противен случай цифровият единен пазар просто няма да се превърне в реалност.

Решаващата роля, която цифровите технологии ще изпълняват за преобразяването на Европа, е подчертана също така в Бялата книга за бъдещето на Европа³. Цифровите технологии оказват въздействие върху всеки един аспект на политиката на ЕС: как произвеждаме и потребяваме енергия, как се придвижваме от едно място до друго, как се движат капиталите в рамките на Европа. Скоро хората ще могат да пътуват в целия ЕС, без да се притесняват за таксите за роуминг или да губят достъп до музика, игри, филми, спортни събития и сериали, за които вече са платили.

От съществено значение е предприятията в ЕС да се възползват от възможностите, предлагани от цифровите технологии, за да запазят своята конкурентоспособност на глобално ниво, стартиращите предприятия в ЕС да могат да се разрастват бързо, като изцяло се използват компютърни услуги в облак, решения на големи информационни масиви, роботика и високоскоростни широколентови мрежи, създавайки по този начин нови работни места, по-голяма производителност, ефективно използване на ресурсите и устойчивост. Осигуряването и използването на решения за електронно управление също ще бъде от огромна полза за хората, предприятията и публичните администрации, като по този начин се отварят вратите за нови трансгранични възможности, по-специално чрез използването на електронни подписи.

В същото време цифровите инфраструктури, от които зависи цифровата икономика, трябва да бъдат стабилни, устойчиви и способни на адаптиране към променящите се заплахи. В противен случай ще бъде подкопано доверието на хората и предприятията и ще бъде възпрепятствано навлизането на цифровите технологии.

В рамките на настоящия междинен преглед се оценява напредъкът в осъществяването на цифровия единен пазар, като се идентифицират аспектите, по отношение на които са необходими повече усилия и променящият се „цифров пейзаж“ налага нови действия на ниво ЕС. Той е придружен от докладите за напредъка на Европа в областта на цифровите технологии за 2017 г.⁴, в които е очертан постигнатият напредък както на ниво ЕС, така и на нивото на държавите членки, и от работен документ на службите на Комисията, представящ данните, на които се основава настоящият преглед⁵.

2. Призив за навременно предоставяне и ефективно прилагане

В Съвместната декларация относно законодателните приоритети на ЕС се подчертава политическата отговорност, която институциите на ЕС носят за финализиране на основното законодателство за цифровия единен пазар до края на 2017 г.⁶ Ако има забавяния, хората ще са по-слабо защитени, няма да могат да ползват по-добри, по-бързи и по-евтини връзки и няма да имат достъп до повече онлайн съдържание.

„Грите ползи“ започват да придобиват конкретно изражение за потребителите

³ COM(2017) 2025.

⁴ Доклад за напредъка на Европа в областта на цифровите технологии (EDPR) за 2017 г., SWD(2017) 160.

⁵ SWD(2017) 155.

⁶ https://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/joint-declaration-legislative-priorities-2017-jan2017_en.pdf.

Ползите от първата поредица от предложения на Комисията вече започват да се материализират, след като бяха одобрени от Европейския парламент и от Съвета. **Надценките на дребно за роуминг**⁷ ще бъдат премахнати от 15 юни 2017 г. Потребителите на мобилни услуги, които периодично пътуват в ЕС, ще могат да осъществяват повиквания, да изпращат текстови съобщения и да сърфират в мрежата на същата цена, която плащат вкъщи. Националните регулаторни органи ще следят отблизо развитията, за да осигурят спазването на новите правила и ползите за потребителите.

34 % от европейците пътуват в чужбина в рамките на ЕС поне веднъж годишно⁸. През 2014 г. около половината европейци казаха, че не биха използвали мобилен интернет в чужбина, тъй като е твърде скъп⁹.

Трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание¹⁰ означава, че от началото на 2018 г. потребителите ще имат достъп до своите онлайн абонаменти за филми, спортни събития, електронни книги, видео игри или музика, когато пътуват в други държави от ЕС.

60 % от младите европейци казват, че трансграничната преносимост е важна при закупуването на абонамент¹¹.

Последната част от този пакет от „три ползи“ ще се материализира с бързото приемане на предложението за справяне с **неоправданото блокиране на географски принцип**¹². Търговците вече няма да могат да дискриминират потребителите от други държави членки без обективно оправдани причини.

Едва малко над една трета от опитите за трансгранични покупки онлайн са успешни (37 %)¹³.

Всеобщ достъп до интернет

За да се ускори свързаността и по-нататъшното развитие на нови услуги, от 2020 г. държавите членки ще предприемат координирани действия за осигуряването на **висококачествен честотен обхват 700 MHz** за безжични широколентови услуги. Тази трансгранична координация по отношение на радиочестотния спектър е съществен градивен елемент. Без него няма да могат да функционират ефективно 5G мрежите и новите услуги, които те въвеждат, като свързани с интернет автомобили, дистанционно здравеопазване, интелигентни градове и видео стрийминг в движение. От съществено значение за пълното оборудване на ЕС с висококачествени и бързи далекосъобщителни мрежи е държавите членки да продължат да прилагат координиран подход към политиката по отношение на радиочестотния спектър.

⁷ COM(2016) 399.

⁸ Специален Евробарометър 414 (2014 г.).

⁹ Пак там.

¹⁰ COM(2015) 627.

¹¹ Flash Eurobarometer 411 (2015 г.).

¹² COM(2016) 289.

¹³ GfK Belgium, Mystery Shopping Survey on Territorial Restrictions and Geo-Blocking in the European Digital Single Market, май 2016 г.

За да могат всички да се радват на ползите от цифровата революция, Европа има нужда от регулаторна рамка за електронните съобщения, насърчаваща създаването на инфраструктура, която да предава безпроблемно навсякъде в ЕС, в това число в селските райони¹⁴, като в същото време се запази ефективната конкуренция. Голяма част от необходимите инвестиции ще дойде от частния сектор благодарение на подобрената регулаторна среда. За тази цел изключително важно е също така бързото приемане на предложенията за **Кодекс за електронни съобщения**¹⁵ и за Регламент за създаване на **Орган на европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС)**¹⁶.

Бързото разгръщане на широколентовите услуги ще се подпомага също така с предложените в Европейския кодекс за електронни съобщения мерки за подобряване на координацията на радиочестотния спектър, поощряване на конкуренцията на пазарите на далекосъобщенията и насърчаване на инвестициите в мрежи с голям капацитет. Необходимо е също бързо да се приложи Директива 2014/61/ЕС относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи¹⁷.

Понастоящем изчисленията сочат недостиг в размер на 155 милиарда евро¹⁸ от общия размер на необходимите инвестиции от 500 милиарда евро, за да се изпълнят целите за интернет свързаност за 2025 г.

За да се даде допълнителен тласък на осъществяваните понастоящем инвестиции за разгръщане на високоскоростни широколентови услуги, ЕС мобилизира също европейските структурни и инвестиционни фондове (около 6 милиарда евро до 2020 г., за да осигури достъп до високоскоростни широколентови услуги за над 14,5 милиона домакинства) и инструменти като Европейския фонд за стратегически инвестиции (около 3,2 милиарда евро¹⁹ публични и частни инвестиции) и Механизма за свързване на Европа. **Фондът за широколентова връзка в Европа**²⁰ ще помогне на частните инвеститори да се присъединят към усилията за подпомагане на инфраструктури за цифрови мрежи в райони с недостатъчно високо качество на услугите и ще привлече до 1,7 милиарда евро допълнителни инвестиции до 2021 г. Тези усилия ще получат тласък също така от бързото приемане и прилагане на предложението за насърчаване на безплатна интернет свързаност за потребителите в местните общности (**инициатива WiFi4EU**). Инициативата ще даде възможност на

¹⁴ Според IHS и Point Topic: Общото покритие на мрежите за достъп от следващо поколение в Европа е 76 %, докато в селските райони то е едва 40 %.

¹⁵ COM(2016) 590.

¹⁶ COM(2016) 591.

¹⁷ Към края на февруари 2017 г. само 15 държави членки са изпратили уведомление за пълно транспониране на Директива 2014/61/ЕС относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи — Доклад за напредъка на Европа в областта на цифровите технологии (EDPR) 2017 г., SWD(2017) 160. Мерките в Директивата включват съвместно използване и повторна употреба на съществуващата физическа инфраструктура, координиране на строежи и подобрени процедури за издаване на разрешение.

¹⁸ COM(2016) 587, стр. 8.

¹⁹ По линия на ЕФСИ е одобрено финансиране в размер на около 1 милиард евро за проекти, свързани с широколентови услуги, и това е довело до привличането на около 3,2 милиарда евро общи инвестиции, свързани с ЕФСИ, за тези проекти за широколентови услуги до април 2017 г. Списъкът с проектите може да бъде намерен на адрес <http://www.eib.org/efsi/efsi-projects/index.htm?c=&se=4>.

²⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4351_en.htm.

8 000 местни общности да се възползват от финансиране в размер на общо 120 милиона евро до 2020 г. Трябва да се отбележи в този контекст, че Комисията редовно одобрява националните схеми за държавна помощ за широколентови услуги, което също представлява важно действие на равнището на ЕС за стимулиране на инвестициите.

Всички заинтересовани страни трябва да работят заедно за постигане на амбициите на ЕС за свързаност за 2025 г.²¹ и за осигуряване на водеща роля на Европа в световен план по отношение на разгръщането на 5G услуги чрез изпълнение на **плана за действие за 5G**²².

По-добър онлайн пазар за потребителите и предприятията

Засилването на **трансграничната електронна търговия** е една от основните цели на цифровия единен пазар. Поредицата внесени предложения трябва да бъде приета бързо, за да могат ползите да се реализират. Напълно хармонизираните **правила относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание**²³ и затегнатите разпоредби относно **сътрудничеството между националните органи за защита на потребителите**²⁴ ще доведат до повишаване на защитата на потребителите и на условията за предприятията, които продават продукти и услуги през граница. Посредством напълно хармонизирания набор от правила относно „договорите за предоставяне на цифрово съдържание“ ще се намалят разликите между националните закони за потребителските договори и ще се преодолее една от основните причини за блокирането от предприятията на географски принцип. Доколко предприятията ще се възползват от възможностите за електронна търговия зависи също така от **достъпните услуги за трансгранична доставка на колетни пратки**²⁵ и **опростените процедури за деклариране на ДДС**²⁶.

Изграждане на способстваща иновациите среда чрез ефективно прилагане на правилата

През май 2015 г. Комисията започна **секторно проучване на конкуренцията** в областта на електронната търговия, за да бъдат установени евентуални опасения за конкуренцията, произтичащи от бизнес практиките на предприятията. Резултатите от секторното проучване²⁷ ще помогнат за насочване на усилията по **прилагане на законодателството в областта на конкуренцията** към бизнес практиките в електронната търговия, които имат най-вредни последици за конкуренцията и трансграничната търговия. Комисията вече е открила три процедури по разследване на предполагаеми антиконкурентни практики в областта на битовата електроника, видео игрите и хотелското настаняване.

Националните органи също осъществяват действия по осигуряване на прилагането на законодателството за защита на потребителите и действия за сътрудничество²⁸. Заедно

²¹ COM(2016) 587 и SWD(2016) 300.

²² COM(2016) 588.

²³ COM(2015) 634 и COM(2015) 635.

²⁴ COM(2016) 283.

²⁵ COM(2016) 285.

²⁶ COM(2016) 757.

²⁷ COM(2017) 229.

²⁸ Съобщение за медиите от 17 март 2017 г. относно действията по СЗОП в социалните медии:

с продължаващите усилия за повишаване на капацитета за осигуряване на прилагането на правилата в онлайн средата добре функциониращата **онлайн система за разрешаване на спорове между потребители**²⁹ и актуализираните **насоки относно Директивата за нелоялни търговски практики**³⁰ помагат да се осигури ефективно прилагане на правата на потребителите на практика.

Зачитането на **правата на интелектуална собственост** е изключително важно за насърчаването на творчеството и иновациите и за изграждане на доверие на пазара. Комисията финализира своята оценка на настоящата правна рамка за прилагането на всички права на интелектуална собственост, в това число авторските права.

Превръщане в реалност на защитата на неприкосновеността на личния живот и на личните данните в интернет

Общият регламент относно защитата на данните (ОРЗД)³¹ е съществен инструмент за опазване на основното право на физическите лица на защита на личните данни в цифровата ера. С този регламент на предприятията се предлагат опростени правила, създават се нови бизнес възможности и се насърчават иновациите. Комисията работи в тясно сътрудничество с държавите членки, с независимите надзорни органи за защита на данните и с предприятията и гражданското общество по подготовката за прилагането на регламента от 25 май 2018 г.

С предложението за преразгледан **Регламент за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения**³² се цели да се допълни ОРЗД, като в същото време се осигури хармонизиране със съответните разпоредби на ОРЗД. По този начин допълнително ще се повишат правната сигурност и **защитата на неприкосновеността на личния живот на потребителите онлайн**, като в същото време се разшири използването от предприятията на данни от съобщения със съгласието на потребителите. Бързото приемане на Регламента за неприкосновеността на личния живот и електронните съобщения ще даде възможност на потребителите и предприятията да се възползват от цялостната рамка за неприкосновеност на личния живот в цифровото пространство, когато ОРЗД започне да се прилага през май 2018 г.

Подобряване на условията за създаване и разпространение на съдържание в цифровата ера

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-631_bg.htm.

Съобщение за медиите от 23 март 2017 г. относно сътрудничеството между органите за защита на данните и на потребителите: http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-17-741_en.htm.

²⁹ Съобщение за медиите от 24 март 2017 г. (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-727_bg.htm?locale=bg): през първата година от съществуването на онлайн платформата за разрешаване на спорове бяха подадени над 24 000 жалби от потребители.

³⁰ SWD(2016) 163.

³¹ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г., който влезе в сила на 24 май 2016 г. и ще се прилага от 25 май 2018 г. В този контекст съгласно член 3, параграф 3, буква д) от Директива 2014/53/ЕС Комисията е оправомощена да приема делегирани актове, *inter alia*, относно наличието на вградена защита в радиосъоръженията, за да се гарантира, че личните данни и неприкосновеността на личния живот на ползвателя са защитени.

³² COM(2017) 10.

Благодарение на предложеното преразглеждане на **Директивата за аудиовизуални медийни услуги**³³ ще се създаде правна рамка, която е актуализирана спрямо нуждите на цифровата ера. По този начин ще се осигури баланс между конкурентоспособността и защитата на потребителите, ще се подкрепи насърчаването на европейските произведения и ще се повиши независимостта на регулаторите.

67 % от физическите лица в ЕС, които са ползвали интернет през последните три месеца, четат новини онлайн. Над половината (51 %) са ползвали интернет, за да играят или свалят игри, изображения, филми или музика. 31 % са слушали радио онлайн³⁴.

ЕС се нуждае също така от модерни **правила в областта на авторското право**, позволяващи на потребителите и на създателите да извлекат максимални ползи от цифровия свят. С предложението на Комисията³⁵ се цели да се осигурят по-голям трансграничен достъп до онлайн съдържание, по-големи възможности за използване на защитени с авторско право материали в сферата на образованието, научните изследвания и културното наследство, както и по-добре функциониращ и по-справедлив пазар на онлайн съдържание.

След като беше дадено начало на стратегията за цифровия единен пазар през месец май 2015 г., Комисията е работила по всички основни мерки и е представила общо 35 предложения. До момента съзаконотателите са приели едно от предложенията. Комисията призовава за бързо приемане от Европейския парламент и от Съвета на предложенията в рамките на стратегията за цифровия единен пазар и всички страни да гарантират бързото приемане и прилагане на предложените мерки, за да могат хората и предприятията в ЕС да се възползват в пълна степен от функциониращия цифров единен пазар.

3. Осигуряване на справедлива, отворена и сигурна цифрова среда

По своята същност цифровият свят представлява бързо развиваща се среда, в рамките на която политиката трябва да се приспособява към променящите се обстоятелства. Когато новите технологии бъдат широко приложени, те могат да осигурят големи ползи за икономиката и за нашето ежедневие. От съществено значение обаче е те да се основават на набор от правила, за да се даде увереност както на потребителите, така и на предприятията. Това означава да се разшири стратегията за цифровия единен пазар, за да се поддържа актуална предвид възникващите тенденции и предизвикателства, като свързаните с онлайн платформи, икономиката, основана на данни, и киберсигурността.

3.1 Насърчаване на онлайн платформите като отговорни участници в една справедлива интернет екосистема

Онлайн платформите са двигател на иновациите и растежа в цифровата икономика. Те играят важна роля в развитието на света на интернет и създават нови пазарни възможности, по-специално за МСП. В същото време платформите са се превърнали в контролбори на интернет, като посредничат при достъпа до информация, съдържание и

³³ COM(2016) 287.

³⁴ Статистически данни на Евростат в областта на културата за 2016 г., стр. 138.

³⁵ COM(2016) 593 и 594.

онлайн търговия. Онлайн платформите организират интернет „екосистемата“, а това представлява сериозна трансформация на световната мрежа, която води със себе си нови възможности, но и предизвикателства.

82 % от МСП, участвали в скорошното проучване на Евробарометър относно онлайн платформите, разчитат на търсачки, за да рекламират продукти и/или услуги онлайн. 66 % посочват, че позицията им в резултатите от търсенето има важно въздействие върху техните продажби³⁶. Почти половината (42 %) от участвалите МСП използват онлайн пазар, за да продават продуктите и услугите си. Освен това 90 % от участниците в проучването на Комисията за установяване на факти относно търговските практики между платформите и предприятията използват онлайн платформи на социални медии за стопански цели³⁷.

По-голямата част от участниците (53 %) в проучване на Евробарометър от 2016 г. заявяват, че следят дебатите по социалните медии, например като четат статии в интернет или чрез онлайн социални мрежи или блогове. Голяма част от онези, които следят или участват в дебати (75 %), са чували, чели, виждали или сами са преживявали случаи, в които към журналисти/блогъри/хора, които са активни в социалните медии, са отправяни форми на насилие, изказвания, подбуждащи към омраза, или заплахи³⁸.

В своето **Съобщение относно онлайн платформите**³⁹ от май 2016 г. Комисията посочи два конкретни въпроса за допълнително разследване: запазване на справедлива и благоприятстваща иновациите стопанска среда и осигуряване на навременното и ефективно премахване от онлайн платформите⁴⁰ на незаконно съдържание онлайн⁴¹ чрез надлежна взаимозависимост и взаимоограничаване.

Осигуряване на справедлива и благоприятстваща иновациите икономика на платформите

Комисията проведе проучване за установяване на факти относно **търговските практики между платформите и предприятията**. Предварителните резултати сочат, че някои онлайн платформи използват търговски практики, които потенциално вредят техните професионални ползватели, като премахване („изваждане от списъка“) на продукти и услуги без надлежно уведомяване или без каквато и да било действителна възможност за възражение срещу решението на платформата. Съществуват сериозни опасения, че някои платформи може да поставят в по-благоприятно положение собствените си продукти или услуги, да дискриминират по друг начин различните доставчици и продавачи и да ограничават достъпа до лични и нелични данни и тяхното използване, включително такива, които се генерират директно от дейността на предприятието на платформата. Като ключови проблеми са посочени също така липсата на прозрачност, напр. при подреждането или резултатите от търсене, или

³⁶ Flash Eurobarometer 439 „The use of online marketplaces and search engines by SMEs“, юни 2016 г.

³⁷ Ecorys/Kantar TNS „European SMEs dealing with digital platforms“, януари 2017 г.

³⁸ Специален Евробарометър 452, октомври 2016 г.

³⁹ COM(2016) 288.

⁴⁰ Подобни коментари са правени и в някои държави членки, включително съвсем наскоро в германската Бяла книга относно онлайн платформите, която подкрепя действията в основни области на ниво ЕС. (Федерално министерство на икономиката и енергетиката на Германия: Бяла книга относно цифровите платформи, март 2017 г.).

⁴¹ Напр. публично подбуждане към насилие и омраза (т.е. незаконни изказвания, подбуждащи към омраза), подбуждане към тероризъм или материали за сексуално насилие спрямо деца.

липсата на яснота във връзка с някои приложими законодателни актове или политики. Голяма част от разногласията между професионалните ползватели и онлайн платформите все още не са разрешени, което може да породи важни отрицателни последици за засегнатите предприятия⁴². Общата липса на достъпни средства за правна защита, които биха позволили на предприятията ползватели да решават възникващите проблеми бързо и ефективно в момента, в който се появяват, също представлява важен аспект на отношенията между платформите и предприятията, както се потвърждава от новите доказателства.

Когато Комисията разглежда начините за разсейване на тези потенциални опасения, общата цел на нейната политика е запазването на справедлива, предвидима, устойчива и в крайна сметка надеждна стопанска среда в рамките на онлайн икономиката.

Борба срещу незаконното съдържание онлайн

За борбата срещу разпространението на незаконно съдържание онлайн са необходими решителни действия от страна на всички заинтересовани страни. Същевременно основните права, като свободата на словото, трябва да бъдат защитени, а иновациите — насърчавани. Комисията пое ангажимент за поддържане на балансиран и предвидим режим на отговорност за онлайн платформите и за прилагане на секторен подход, насочен към решаването на конкретни проблеми, що се отнася до борбата с незаконното съдържание онлайн⁴³.

За да спомогне за изграждането на по-голямо доверие онлайн, Комисията се ангажира да направи анализ на необходимостта от официални, общеевропейски механизми за обозначаване и премахване на незаконното съдържание („уведомяване и предприемане на действия“) и на необходимостта от насоки за правилата относно отговорността и за подпомагането на платформите, които проактивно въвеждат доброволни мерки за борба с незаконното съдържание. Въз основа на потигнатия напоследък напредък и успешната работа по множество диалози с платформи в рамките на цифровия единен пазар, Комисията счита, че има възможност за по-добро координиране на текущите инициативи с цел по-нататъшно съгласуване и координиран мониторинг, за да се подсили въздействието на диалозите. Обсъждането на процедурните аспекти и принципи за премахване на незаконното съдържание ще бъде включено с платформите в бъдещата работа на Комисията. То ще засегне въпроси като минималните процедурни изисквания за уведомяването и предприемането на действия от онлайн посредниците, свързани например с критериите за качество на уведомленията, с процедурите за насрещно уведомяване, със задълженията за докладване, с механизмите за допитване до трети страни, със системите за разрешаване на спорове и с координацията с публичните органи, както и с мерките срещу повторни нарушения и неправомерни, недобросъвестни уведомления. Това трябва да се осъществи в синергия с вече текущите диалози и започналата работа в други области, като например Европейската програма за сигурност, и без да се засягат тези диалози и тази започнала работа. Допълнително действие в тази област може да бъде също насърчаването на най-добрите отраслови практики, например по отношение на официалните програми за обозначаване.

⁴² SWD(2017) 155.

⁴³ Съответните законодателни мерки включват пакета от мерки за авторското право от 2016 г. и предложеното преразглеждане на Директивата за аудиовизуални медийни услуги.

Комисията

- *ще подготви действия за преодоляване на проблемите, свързани с несправедливи договорни клаузи и търговски практики, констатиращи в отношенията между платформите и предприятията, включително чрез проучване на възможностите за разрешаване на спорове, за критерии за лоялни практики и за прозрачност. Въз основа на оценка на въздействието и на информацията, получена в рамките на структурирани диалози с държавите членки и заинтересованите страни, тези действия биха могли да приемат формата на законодателен инструмент. Тази работа ще бъде приключена до края на 2017 г. Комисията ще продължи също така да използва правомощията си, свързани със защита на конкуренцията, когато това е уместно,*
- *ще осигури по-добро координиране на диалозите с платформите в рамките на цифровия единен пазар, като се постави акцент върху механизмите и техническите решения за премахване на незаконно съдържание, за да се подобри тяхната ефективност при пълно зачитане на основните права. Когато е приложимо, целта трябва да бъде тези механизми да се подкрепят с насоки за съгласувани процедурни аспекти, като уведомяването за незаконно съдържание и неговото премахване, като се гарантират прозрачност и необходимата взаимозависимост и взаимоограничаване с цел защита на основните права и като се избягва прекомерното премахване на законно съдържание. Комисията ще осигури също така насоки за правилата относно отговорността и за подпомагането на платформите по отношение на доброволните мерки, предприемани от тях при добросъвестна работа за проактивно премахване на незаконно съдържание. Тази работа трябва да даде първите конкретни резултати до края на 2017 г.*

3.2 Развиване на европейската икономика, основана на данни

Икономиката, основана на данни, може да подпомогне растежа на европейските предприятия, модернизирани на обществените услуги и предоставянето на повече възможности на гражданите. За да стане това, данните трябва да са постоянно достъпни и да могат да се движат свободно в рамките на единния пазар, както и да бъде осигурен нужният капацитет в областта на високопроизводителните изчислителни технологии, необходим за анализирането им.

Ако навреме бъде въведена подходяща рамка на политиката и бъдат приети законодателни мерки за икономиката, основана на данни, нейната стойност ще нарасне до 739 милиарда евро до 2020 г., което представлява 4 % от общия БВП на ЕС (над два пъти повече от настоящото му равнище), а броят на специалистите в областта на данните ще се увеличи от над 6 милиона през 2016 г. на над 10 милиона до 2020 г.⁴⁴ според прогнозите по сценария за бърз растеж⁴⁵.

⁴⁴ Проучване на европейския пазар на данни SMART 2013/0063, което може да бъде намерено на адрес: <http://datalandscape.eu/>.

⁴⁵ Сценарият за бърз растеж се характеризира с по-силна водеща роля на иновациите в областта на цифровите технологии и по-големи общи инвестиции в ИКТ като дял от БВП.

Според законодателството на ЕС⁴⁶ ограниченията на свободното движение на лични данни в рамките на Европейския съюз се забраняват по съображения, свързани със защитата на личните данни. Други видове ограничения обаче не са обхванати от Общия регламент относно защитата на данните. Освен това неличните данни⁴⁷ не попадат в обхвата на настоящите правила.

Примери за нелични данни са данъчната документация, като например фактури, счетоводната документация и съпътстващите документи за фирмена регистрация. Други примери включват данните за прецизното земеделие (които помагат за мониторинг и оптимизиране на използването на пестициди, хранителни вещества и вода) или данните от датчици, които изпращат записваните от тях данни, като температурата или вятъра например във вятърни турбини, или данните за нуждите от поддръжка на промишлени работи, когато например им свърши боята.

За да се осигури ефективно и надеждно трансгранично **свободно движение на нелични данни**, държавите членки и промишлеността трябва да се ръководят от принципа на свободно движение на данни в рамките на ЕС. Изискванията относно местонахождението на данните, които налагат съхраняване и обработване на данните в рамките на определени територии, ще бъдат оправдани само в ограничени случаи, като например от съображения за национална сигурност.

За да се насърчи възприемането на общи подходи, Комисията проведе обществена консултация⁴⁸ и подробен обмен с държавите членки относно рамка за сътрудничество във връзка със свободното движение на данни в ЕС в рамките на цифровия единен пазар. Освен принципа на свободно движение на данни в рамките на ЕС, тази рамка може да взема под внимание законните интереси на държавите членки за сигурно съхранение, като в същото време се гарантира наличието на данни в трансграничен контекст с регулаторна цел, например за целите на данъчния контрол, но също и като се запазят икономическите и други ползи, произтичащи от свободното движение на нелични данни. Комисията обмисля по-нататъшни допълващи действия за обхващане на договорите за услуги в облак за корпоративни потребители и смяна на доставчиците на услуги в облак в съответствие с Европейската инициатива за компютърни услуги в облак⁴⁹.

Комисията може също да открие производство за установяване на нарушение, ако намери доказателства, че настоящите правила относно свободното движение на услуги не се изпълняват правилно. В допълнение Комисията ще следи отблизо как държавите членки прилагат разпоредбите за спецификациите от Общия регламент относно защитата на данните, например във връзка с генетични данни, биометрични данни и данни за здравословното състояние⁵⁰, за да гарантира, че свободното движение на лични данни в рамките на Съюза няма да се ограничава по неуместен начин.

⁴⁶ Член 1, параграф 2 от Директива 95/46/ЕО и член 1, параграф 3 от Общия регламент относно защитата на данните.

⁴⁷ Според член 4, параграф 1 от Общия регламент относно защитата на данните „лични данни“ означава всяка информация, свързана с идентифицирано физическо лице или физическо лице, което може да бъде идентифицирано“.

⁴⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-building-european-data-economy>.

⁴⁹ COM(2016) 178.

⁵⁰ Например според член 9, параграф 4 от Общия регламент относно защитата на данните „държавите

Докато по отношение на личните данни съществуват хармонизирани правила, достъпът до **нелични данни** и тяхното повторно използване в междуфирмен контекст се уреждат с договор между самите предприятия на база конкретен случай. Въз основа на обществената консултация след Съобщението относно изграждането на европейска икономика, основана на данни⁵¹, Комисията преценява дали липсата на ясна рамка за достъпа до нелични данни възпира иновациите и растежа, по-специално за МСП, както и дали са необходими инициативи за насърчаване на справедлив и балансиран достъп до данни и използване на данни. Работата на Комисията по отношение на достъпа до данни и тяхното използване ще обхване разглеждането на възможности за освобождаване на допълнителни публични⁵² и публично финансирани данни, тъй като те са важен източник на данни за иновативни услуги и научни изследвания⁵³. Ще бъде разгледан допълнително достъпът — при ясно определени условия — на публични администрации до данни, притежавани от частни лица, с оглед на изпълнението на техните задачи от обществен интерес.

Разгръщането на **интернет на предметите** е свързано със сериозни нови предизвикателства, що се отнася до безопасността на свързаните с интернет системи, продукти и услуги, както и до отговорността на предприятията. Дефектните датчици, уязвимият софтуер и нестабилната връзка могат да затруднят определянето на субекта, който носи техническата и правна отговорност за претърпените вреди. Комисията ще разгледа евентуалната нужда от адаптиране на настоящата правна рамка, за да се вземе предвид новото технологично развитие (в това число роботиката, изкуственият интелект и 3D печатът), особено от гледна точка на гражданскоправната отговорност и като се вземат предвид резултатите от извършваната понастоящем оценка на Директивата относно отговорността за вреди, причинени от дефектна стока, и на Директивата за машините. Предвидимостта на достъпа до защитени с патент технологии, които са признати в стандарти (патенти, съществено важни за стандарти), е от основно значение за разгръщането на интернет на предметите, в рамките на който в широк диапазон от сектори ще се прилагат стандарти за мобилна свързаност. Комисията оценява ефективните начини за осигуряване на балансирана рамка за лицензирането на тази интелектуална собственост, като се зачитат интересите както на разработчиците, така и на ползвателите на технологията.

Комисията:

- *до есента на 2017 г., въз основа на оценка на въздействието, ще подготви законодателно предложение относно рамка за сътрудничество в областта на свободното движение на данни в ЕС, която взема предвид принципът на свободно движение на данни в рамките на ЕС, принципът на пренасяне на нелични данни, включително при преминаването към други бизнес услуги като услуги в облак,*

членки могат да запазят или да въведат допълнителни условия, включително и ограничения, по отношение на обработването на генетични данни, биометрични данни или данни за здравословното състояние“.

⁵¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-building-european-data-economy>.

⁵² Например пространствени данни и данни за наблюдението на земята, които се основават на Директива 2007/2/ЕО (INSPIRE).

⁵³ Въз основа на Директива 2007/2/ЕС за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE) и оценка на допълнителните стъпки към Директива 2003/98/ЕО за информацията в общественния сектор, изменена с Директива 2013/37/ЕС.

както и принципът на наличност на определени данни за целите на регулаторния контрол така също, когато данните се съхраняват в друга държава членка,

- през пролетта на 2018 г., въз основа на оценка на съществуващото законодателство и на оценка на въздействието, ще подготви инициатива относно достъпността и повторното използване на публични и публично финансирани данни и допълнително ще разгледа въпроса за данните, държани от частни лица, които представляват обществен интерес,
- също така ще направи допълнителен анализ дали има нужда от дефинирането на принципи за определяне кой носи отговорност в случай на вреди, причинени от продукти, използващи голямо количество данни,
- ще продължи да оценява необходимостта от действия във връзка с възникващи проблеми с данните, идентифицирани в Съобщението относно данните от януари 2017 г., като правата на достъп до данни.

3.3 Насърчаване на надеждна кибернетична екосистема: Справяне с предизвикателствата на киберсигурността заедно

Обществото измества своя фокус от конкретните свързани с интернет устройства (компютри, смартфони и носими устройства) към всеобщата свързаност (домакински уреди, промишлени стоки и т.н.). До 2020 г. само в ЕС около 6 милиарда домакински уреда (телевизори, хладилници, перални машини и т.н.) ще бъдат свързани с интернет⁵⁴. Свързаната с интернет икономика и общество са по-уязвими за кибернетични заплахи и компютърни атаки и имат нужда от засилена защита. Тази по-голяма зависимост от мрежите означава, че нашата свързана с интернет среда е толкова сигурна, колкото е сигурно най-слабото ѝ звено и всяко посегателство може да причини големи вреди. Всяка уязвимост, като несигурна връзка или продукт, може да бъде използвана, а последиците ще варират от неудобство и загуби на ниска стойност до широкомащабни пробиви на чувствителни лични данни, тероризъм и нарушаване на демократичните процеси.

Броят на компютърните атаки нараства, а при борбата срещу тях възниква проблемът, че често компютърните атаки са трансгранични, а компетенциите за правоприлагане са строго национални. От началото на 2016 г. всеки ден се правят повече от 4 000 атаки със злонамерен софтуер (ransomware) — увеличение от 300 % спрямо 2015 г.⁵⁵ Тези атаки причиняват вреди на предприятия с всякаква големина и подкопават доверието в цифровата икономика, както и вярата в нашите демократични институции. Широкомащабните компютърни атаки биха могли да нарушат услугите в целия ЕС и да се използват за воденето на хибридни атаки⁵⁶. За тази цел са необходими ефективен отговор и управление на кризи на равнището на ЕС, основани на специални политики в областта на киберсигурността и по-широки инструменти за европейска солидарност и взаимопомощ⁵⁷.

⁵⁴ IDC и TXT Solutions (2014 г.), SMART 2013/0037 Съчетаване на услуги в облак и интернет на предметите, изследване за Европейската комисия.

⁵⁵ Как да защитите вашите мрежи от злонамерен софтуер (ransomware), CCIPS, 2016 г. <https://www.justice.gov/criminal-ccips/file/872771/download>.

⁵⁶ JOIN (2016) 18.

⁵⁷ Като екипите за реагиране при инциденти с компютърната сигурност, създадени с

Европа е предприела важни стъпки за гарантиране на киберсигурността и за повишаване на доверието в цифровите технологии. През 2013 г. беше приета стратегията на ЕС за киберсигурност⁵⁸. Първият законодателен акт на Съюза в областта на киберсигурността — Директивата относно сигурността на мрежите и информационните системи (Директива относно МИС)⁵⁹ — беше приет през юли 2016 г. С Директивата се създават необходимите структури за стратегическо и оперативно сътрудничество между държавите членки и за повишаване на устойчивостта на мрежите и информационните системи в рамките на ЕС.

Предвид толкова значителните промени, настъпили във връзка със заплахите след 2013 г., **стратегията на ЕС за киберсигурност** трябва да се преразгледа. Понастоящем се прави оценка на нейната ефективност и се идентифицират пропуските в действията на ЕС. Тя ще се използва за интегриран и насочен към бъдещето преглед, за да се определи как ЕС може да осигури добавена стойност, що се отнася до превенция и устойчивост, реакция, възпиране, управление на кризи, и ролята на ЕС за насърчаване на киберсигурността на глобално ниво.

Въз основа на наскоро проведената обществена консултация и текущата оценка на дейността⁶⁰ е видно, че има нужда от преглед също така на мандата и задачите на **Агенцията на Европейския съюз за мрежова и информационна сигурност (ENISA)**, като се вземе предвид по-специално нейната нова роля съгласно Директивата относно МИС.

Сигурността на свързаните с интернет продукти и системи трябва да бъде гарантирана от момента, в който се пускат на пазара. Разгръщането на големи информационни масиви и приложения за услуги в облак също трябва да се осъществява при спазване на изискванията за киберсигурност и на законодателството на ЕС в областта на защитата на данните. **Създаването на европейска рамка за сигурност на ИКТ**, определяща правилата за организиране на удостоверяването на сигурността на ИКТ в ЕС, би могло да допринесе както за запазването на доверието в интернет, така и за справянето с настоящата разпокъсаност на пазара на киберсигурността.

Необходимо е също така да се запази и развие **съществено важният промишлен капацитет за киберсигурност** в ЕС. Въз основа на публично-частното партньорство за киберсигурност, създадено през 2016 г., благодарение на което ще бъдат привлечени инвестиции в размер до 1,8 милиарда евро до 2020 г., допълнително ще бъдат разгледани начините, по които Съюзът и неговите държави членки биха могли да инвестират повече ресурси заедно, за да укрепят съвместно устойчивостта на киберсигурността, да се даде тласък на научните изследвания и да се гарантира стабилност на дейностите за осигуряване на киберсигурността в различните сектори

Директива (ЕС) 2016/1148 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2016 г. относно мерки за високо общо ниво на сигурност на мрежите и информационните системи в Съюза, CERT-EU или клаузата за солидарност (член 222 от Договора за функционирането на Европейския съюз).

⁵⁸ Стратегия на Европейския съюз за киберсигурност: Отворено, безопасно и сигурно киберпространство; JOIN(2013) 1.

⁵⁹ Директива (ЕС) 2016/1148 относно мерки за високо общо ниво на сигурност на мрежите и информационните системи в Съюза.

⁶⁰ http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2017_cnect_002_evaluation_enisa_en.pdf.

(например енергетика, транспорт, финанси, здравеопазване), които са изправени пред общи предизвикателства по отношение на киберсигурността⁶¹.

До септември 2017 г. Комисията:

- *заедно с върховния представител/заместник-председателя ще преразгледа стратегията на ЕС за киберсигурност от 2013 г., за да се обърне внимание на рисковете, пред които се изправяме днес, да се подпомогне подобряването на сигурността в Съюза и в държавите членки и да се повиши доверието на предприятията и на хората в цифровата икономика и в обществото. Този преглед ще се базира на оценката на постиженията на стратегията на ЕС за киберсигурност от 2013 г.,*
- *ще преразгледа мандата на ENISA, за да определи нейната роля в променената екосистема на киберсигурност, включително за да я приведе в съответствие с изискванията на Директивата относно МИС, въз основа на скорошната обществена консултация и резултатите от текущата оценка,*
- *ще разработи мерки за стандарти за киберсигурност, сертифициране и етикетирание, за да се подобри киберсигурността на базираните на ИКТ системи, включително свързаните с интернет предмети.*

4. Управление на цифровата трансформация на нашето общество и икономика

В рамките на стратегията за цифров единен пазар понастоящем са в ход различни действия във връзка с политиката, за които обаче са нужди по-големи усилия, за да се оползотворят възможностите и да се преодолеят предизвикателствата на цифровизацията. Цифровите технологии повишават производителността на предприятията и по тази причина са особено важни за икономиката на ЕС. Благодарение на тях могат да се запазят работни места в Европа, които в противен случай биха били заместени с по-евтини алтернативи. Подпомагането на новосъздадени предприятия с висок растеж и разрастването на фирми носи ползи за иновациите и заетостта, тъй като тези предприятия обикновено създават нови работни места⁶². Цифровата трансформация помага на традиционните отрасли да произвеждат нови стоки при по-ефективно използване на ресурсите и дава възможност на публичните органи да предоставят по-добри, по-бързи и по-евтини услуги. По този начин се появяват изцяло нови икономически сектори като например икономиката на мобилните приложения. Цифровата трансформация обаче може да породи също така икономически и социални предизвикателства или смущения⁶³.

В този контекст ние трябва да гарантираме, че хората и предприятията ще могат да извлекат полза от тези технологии и нови услуги, както и да положим по-големи усилия за предотвратяване на изоставянето на някои хора или региони. ЕС трябва да помогне за осигуряването на правилния набор от действия в областта на политиката, нужни за управлението на процеса на цифровата трансформация.

⁶¹ https://ec.europa.eu/research/sam/pdf/sam_cybersecurity_report.pdf#view=fit&pagemode=none.

⁶² COM(2016) 733.

⁶³ По отношение на предизвикателствата и въздействието на цифровизацията върху пазара на труда и икономиката вж. Преглед на тенденциите в заетостта и социалната сфера (ESDE) от 2016 г., SWD(2016) 477, част 6/8.

4.1 Цифрови умения и възможности за всички

Цифровизацията, подобно на предишни технологични достижения, ще има отражение върху пазарите на труда: някои работни места ще бъдат изместени, други работни места ще бъдат създадени и много работни места ще претърпят промяна. Дори за момента да не е възможно да се определи реалното въздействие, очевидно е, че цифровата трансформация трябва да бъде улеснена и съпътствана от публични политики.

През последните 10 години в ЕС заетостта на специалисти в областта на ИКТ се е увеличила с около 2 милиона⁶⁴, но 4 от всеки 10 предприятия в Европа, които са имали нужда от специалисти в областта на ИКТ, през 2015 г. са докладвали за трудности с попълването на свободните места⁶⁵.

Вече за 90 % от всички работни места е необходимо поне определено ниво на цифрови умения и тези умения стават все по-важни така също за онези, които желаят да участват в социални и граждански дейности⁶⁶. Европа повишава своите цифрови умения, но напредъкът е бавен и се наблюдават големи различия⁶⁷. През 2016 г. недостатъчни цифрови умения имат 44 % от населението на ЕС и 37 % от работната ръка⁶⁸. Обезпокоително е, че почти половината от европейските предприятия все още не прилагат стратегии за преквалифициране на работната си ръка⁶⁹.

Работниците се нуждаят от нови умения, които да им позволят да се възползват от въвеждането на нови технологии. За това ще са необходими огромни инвестиции. През юни 2016 г. в **Новата програма за умения в Европа**⁷⁰ беше посочено, че цифровите умения трябва да се разглеждат като част от набора от съществено важни умения за бъдещето, което допълнително беше подчертано в европейския стълб на социалните права⁷¹. Този аспект включва действие за повишаване на основните умения на възрастните хора, в това число цифровите умения, като през декември 2016 г. беше приета Препоръка на Съвета, която предвижда приемането на национални планове за действие до средата на 2018 г.⁷² В рамките на **Коалицията за цифрови умения и работни места**⁷³ предприятия, социални партньори и публични органи са мобилизирани с оглед на подобряването на цифровите умения и тази инициатива може да помогне за оптимизирането на използването на фондовете на ЕС за повишаване на нивата на умения и на пригодността за наемане на работа. Създадените по този начин партньорства може да помогнат също така на Комисията за стартирането и

⁶⁴ Евростат, 2016 г. Данни за периода 2006—2015 г.

⁶⁵ Евростат, Специалисти в областта на ИКТ — статистически данни относно свободните работни места в предприятията, за които липсват квалифицирани работници, http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/ICT_specialists_-_statistics_on_hard-to-fill_vacancies_in_enterprises.

⁶⁶ Доклад за напредъка на Европа в областта на цифровите технологии (EDPR) за 2017 г., SWD (2017) 160.

⁶⁷ 70 % или повече от населението има основни или напреднали цифрови умения във Финландия, Люксембург и Обединеното кралство спрямо по-малко от 40 % в Италия, Кипър, Гърция, България и Румъния, Доклад за напредъка на Европа в областта на цифровите технологии за 2017 г.

⁶⁸ Доклад за напредъка на Европа в областта на цифровите технологии за 2017 г.

⁶⁹ Европейска комисия, Индекс на цифровата трансформация, януари 2017 г.

⁷⁰ COM(2016) 381.

⁷¹ COM(2017) 250, C(2017) 2600 и SWD(2017) 201, стр. 6—7.

⁷² Препоръка на Съвета от 19 декември 2016 г. относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните (2016/C484/01).

⁷³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-skills-jobs-coalition>.

осъществяването на нейната пилотна схема „**Цифрова възможност**“ през 2018 г., чиято цел ще бъде на завършилите образование да се осигури възможност за натрупване на практически опит чрез трансгранични стажове в областта на цифровите технологии.

Въпреки големия брой реформи в ЕС обаче Комисията е загрижена и счита, че е налице ясна нужда от повече действия и напредък по отношение на уменията на национално ниво. Като се има предвид, че икономиката и обществото ни се променят бързо, промените в начина, по който образуваме и обучаваме нашите кадри, са били само частични. Ако се запазят настоящите темпове, разликата между уменията, които нашите кадри притежават, и уменията, от които се нуждаят, ще се увеличава. Държавите членки трябва да предприемат мерки и Комисията е готова да помогне, като им предостави подпомагане по политиката, научни изследвания и практически инструменти, за да модернизират своите системи на образование и обучение⁷⁴.

Бързото прилагане от страна на държавите членки на програмата за умения и на съответните инициативи трябва да се счита за приоритет, съпътстващ цифровата трансформация.

Комисията:

- *призовава държавите членки да приложат бързо Новата програма за умения, по-специално Препоръката на Съвета относно повишаване на уменията: нови възможности за възрастните и техните национални ангажименти в рамките на Коалицията за цифрови умения и работни места.*
- *през 2018 г. ще стартира схемата „Цифрова възможност“ за трансгранични стажове в областта на цифровите технологии.*

4.2 Стартиращи предприятия и цифровизация в секторите на промишлеността и услугите

В зависимост от темпа на технологичните промени, предприятията, които не успеят на направят прехода, ще изостанат. Процесът на ускоряване на придобиването на цифрови умения трябва да протича съвместно с внедряването на цифрови технологии от предприятия с всякаква големина и от всички отрасли. По-специално за стартиращи предприятия и за МСП това е възможност да създават нови и по-добри продукти и услуги на по-ниска цена и с по-малко ресурси, като понастоящем се формулират политики на ЕС с цел да се даде възможност на предприятията да се възползват в максимална степен от тази възможност.

За да помогне на европейските предприятия да оползотворят в пълна степен предимствата на цифровите технологии, през април 2016 г. Комисията прие цялостна стратегия за „**Цифровизиране на европейската промишленост**“⁷⁵, която включва мерки за насърчаване на националните инициативи за цифровизиране на промишлеността в сътрудничество и учене едни от други. За тази цел на 23 март 2017 г.

⁷⁴ По-специално в контекста на стратегическата рамка „Образование и обучение 2020“, чрез която специална работна група обсъжда цифровото образование и умения http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/expert-groups/digital-skills-competences_en.

⁷⁵ COM(2016) 180.

— Ден на цифровите технологии — в Рим беше дадено началото на „Европейска платформа на националните инициативи“.

През следващите три години по линия на програма „Хоризонт 2020“ са планирани допълнително 300 милиона евро за дейности, свързани с **центрове за цифрови иновации**, които са съществено важни за подпомагане на местните стартиращи предприятия и иновации. Планира се също така продължаване на инвестициите в размер на почти 3,2 милиарда евро в ключови технологии като наноелектроника, фотоника, роботика, 5G, високопроизводителни изчислителни технологии, големи информационни масиви, компютърни услуги в облак и изкуствен интелект и интегрирането им с пилотни и експериментални модели и образци във веригите за създаване на стойност. Сума в размер на 300 милиона евро от тази инвестиция изрично е планирана за разработването на **следващо поколение цифрови промишлени платформи**, по-специално чрез нови референтни структурни модели, водещи до интелигентни фабрики и услуги. Основен фактор за успеха на цифровизацията на промишлеността на ЕС е мобилизирането на критична маса инвестиции чрез привличане на други частни и национални публични инвестиции към общите европейски инвестиции в НИРД, по-специално чрез публично-частни партньорства с оглед на засилването на въздействието на средствата от ЕС върху всички сектори на икономиката. По този начин европейското финансиране за НИРД достига около 5,5 милиарда евро и то ще бъде допълнено с други частни и национални публични инвестиции, по-специално чрез публично-частни партньорства с оглед на засилването на въздействието върху всички сектори на икономиката.

Понастоящем в сектора на **енергетиката** се извършват дълбоки промени. Целта на предложенията в рамките на пакета „Чиста енергия за всички европейци“⁷⁶ е да се консолидират съществуващите разпоредби за свободен достъп на потребителите до техните данни за потреблението. Това може да се използва, наред с други, за идентифициране и преодоляване на случаи на енергийна бедност или за повишаване на енергийната ефективност на сградите. С предложените мерки ще се подобри също така достъпа до данните от измерване на потреблението, което в голяма степен може да помогне на потребителите да оптимизират тяхното потребление и на енергийните предприятия и доставчиците на услуги да съобразят техните оферти с конкретни потребители. Освен това цифровите технологии допринасят за **по-ефективното използване на ресурсите** през целия жизнен цикъл на продуктите, около което е центриран планът за действие на ЕС за кръговата икономика⁷⁷. Пълното внедряване на цифровите технологии (автоматизация и роботизация) в производствените процеси може да подобри процесите на рециклиране и разглобяване, както и разработването на автоматизирани висококачествени системи за сортиране и оползотворяване.

Що се отнася до **транспорта**, преминаването към **съвместната, свързана с интернет и автоматизирана мобилност** може да доведе до намаляване на произшествията, замърсяването и задръстванията и да подобри управлението на трафика и на капацитета, както и енергийната ефективност. По този начин се засилва също така конкурентоспособността на транспорта и цифровите отрасли и се спомага за интегрирането на различни видове транспорт в една система за мобилност, съобразена

⁷⁶ <https://ec.europa.eu/energy/en/news/commission-proposes-new-rules-consumer-centred-clean-energy-transition>.

⁷⁷ COM(2015) 614 final, Затваряне на цикъла — план за действие на ЕС за кръговата икономика.

с нуждите на нейните потребители, независимо дали става дума за логистика на превоза на товари или на хора, в това число нуждаещи се от специална помощ. В този контекст от съществена важност са стандартите за осигуряване на оперативна съвместимост на транспортната инфраструктура, данните, приложенията, услугите и мрежите. В писмо за намерение, подписано през март, 27 държави — членки на ЕС, Швейцария и Норвегия⁷⁸ са изразили своята готовност да си сътрудничат при осъществяването на трансгранични изпитвания на пътната безопасност, достъпа до данни, качеството на данните и отговорността, свързаността и цифровите технологии. Очевидно внедряването на високо автоматизирани и свързани с интернет превозни средства е едно от основните предизвикателства, за да може автомобилната промишленост на ЕС да запази своята конкурентоспособност на международно ниво. Комисията работи също така по цялостен пакет от мерки в областта на мобилността, чието финализиране се планира на два етапа по-късно през 2017 г.

Благодарение на новите подходи във **финансовия** сектор, които станаха възможни благодарение на цифровите технологии („FinTech“), може да се подобри достъпът на предприятията до финансиране, да се засили конкурентоспособността, да се реализират ползи за потребителите и да се стимулира растежът на стартиращите предприятия. Стартирана е обществена консултация⁷⁹, за да се подпомогне подготвянето на действия на ниво ЕС в рамките на съюза на капиталовите пазари. **Блокчейн (blockchain) технологията**⁸⁰ също е един от технологичните пробиви, които може да имат огромно потенциално въздействие върху финансовия сектор, но също така и далеч отвъд него. Планира се създаването на европейска обсерватория за блокчейн технологии, която да картографира и следи развитието, да трупа експертни познания и да популяризира примери на използване.

Стандартите в областта на ИКТ, по-специално отворените стандарти, играят важна роля за цифровизацията във всички сектори на промишлеността и услугите, като осигуряват оперативна съвместимост, понижават пазарните бариери и насърчават иновациите⁸¹. Насърчаването на тези стандарти в световен мащаб помага да се гарантира европейско влияние в глобализираната икономика отвъд единния пазар.

Комисията:

- *призовава държавите членки да приложат изцяло стратегията „Цифровизиране на европейската промишленост“ и да направят преглед на постигнатите резултати до началото на 2018 г.,*
- *през пролетта на 2017 г. ще представи цялостен пакет за мобилността, в който надлежно са отчетени аспектите, свързани с цифровизацията, ще продължи да си сътрудничи активно с държавите членки и заинтересованите страни за*

⁷⁸ http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=43821.

⁷⁹ https://ec.europa.eu/info/finance-consultations-2017-fintech_en.

⁸⁰ Блокчейн технологията се основава на публичен регистър, съдържащ всички операции, осъществени в рамките на мрежа с равноправен достъп (peer-to-peer). Това е децентрализирана технология, която дава възможност на участниците в мрежи с равноправен достъп да осъществяват операции като онлайн разплащания без да е необходимо да минават през доверен централен орган („посредник“), <https://www.enisa.europa.eu/topics/national-csirt-network/glossary/blockchain>.

⁸¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-ict-standardisation-priorities-digital-single-market>.

осъществяване на дейностите, предвидени в писмото за намерение, подписано от държавите членки на 23 март 2017 г.

4.3 Цифрови иновации за модернизирание на публичните услуги

Модернизирание на публичната администрация

Цифровите технологии дават възможност на публичните органи да предоставят услуги по-бързо, по-точно и по-ефективно. Много държави членки вече са разработили мащабни програми за модернизирание, които са от огромна полза за техните граждани. На ниво ЕС с **Плана за действие за електронно управление за периода 2016—2020 г.**⁸² се цели ускоряване и разширяване на обхвата на цифровизацията, като по този начин се повиши ефективността на публичните администрации и се улесни свободното движение на бизнеса и гражданите. Може да бъдат реализирани икономии благодарение на опростените административни процедури за граждани и предприятия, като например принципите „цифрови по подразбиране“ (**digital-by-default**)⁸³ и „само веднъж“ (**once-only**).⁸⁴ Например предприятия, които участват в процедури за електронни обществени поръчки, ще трябва да представят само един документ⁸⁵.

Принципът „само веднъж“ на ниво ЕС може да осигури общи нетни икономии в размер на около 5 милиарда евро годишно⁸⁶.

Предложението за **единен цифров портал**, прието на 2 май 2017 г.⁸⁷, ще помогне за намаляването на административната тежест за хората и предприятията, когато се местят и/или осъществяват стопанска дейност през граници в рамките на единния пазар. Порталът ще осигури лесен достъп до съответната информация и услуги за оказване на съдействие, потребителите ще могат да извършват някои основни административни процедури онлайн и ще се осигури недискриминационен достъп до национални онлайн процедури за потребители от други държави. По този начин ще бъде направена така също първата стъпка за прилагането на принципа „само веднъж“ в трансгранични случаи.

⁸² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-eu-egovernment-action-plan-2016-2020-accelerating-digital-transformation>.

⁸³ Предоставяне на обществени услуги с цифрови средства като предпочитан вариант. То може да се улесни с помощта на услугите eIDAS, електронно фактуриране и електронни обществени поръчки и свързаните с тях технически градивни елементи, разработени в рамките на Механизма за свързване на Европа.

⁸⁴ По този начин не се налага гражданите и предприятията да подават многократно една и съща информация към публичните органи. Широкомасшабен пилотен проект (финансиран по линия на „Хоризонт 2020“) за изпитване на прилагането на принципа „само веднъж“ за предприятия в ЕС, стартиран през януари 2017 г. с участието на 21 държави (20 държави членки) и повече от 50 организации (TOOP, „Принципът „само веднъж“ (The Once-Only Principle), <http://www.toop.eu/>). През ноември 2016 г. беше стартирано „Действие за координация и подпомагане“ (финансирано по линия на „Хоризонт 2020“) за обсъждане на евентуалното прилагане на принципа „само веднъж“ за гражданите в ЕС (SCOOP4C, <https://scoop4c.eu/home>).

⁸⁵ С единния европейски документ за обществени поръчки предприятието може да даде съгласието си на органите, които са публикували обществената поръчка, да извличат нужните документи също от други органи. Подобни принципи се прилагат и по отношение на европейската електронна карта за услуги.

⁸⁶ Проучване относно електронното управление и намаляването на административната тежест (SMART 2012/0061).

⁸⁷ COM(2017)256.

Планираната инициатива за **цифрови решения през целия жизнен цикъл на предприятието** ще даде възможност на предприятията да изпълняват административните изисквания (регистрация, подаване и актуализиране на фирмени документи) онлайн и през границите, благодарение на което от цифровизацията ще се ползва и процесът на създаване и обслужване на предприятие.

Европейската студентска електронна карта в програмата за обмен по линия на Еразъм+ ще даде възможност за достъп на студентите до университетски услуги в целия ЕС въз основа на техните национални електронни средства за идентификация.

Публичният сектор може да повиши оперативната съвместимост на предлаганите от него трансгранични услуги, като приложи наскоро актуализираните препоръки на **европейската рамка за оперативна съвместимост**⁸⁸ и като споделя своите данни и услуги в съответствие с Директива INSPIRE⁸⁹. Използването на стандартите в областта на ИКТ, посочени в **Европейски каталог**⁹⁰, ще увеличи размера на пазара на цифрови продукти и услуги.

Като се има предвид динамичният характер на плана за действие, Комисията непрекъснато ще го актуализира, за да засили **трансформирането на публичните администрации** и да гарантира лесен, надежден и безпроблемен достъп за гражданите до публичните услуги, които желаят и очакват, когато и където имат нужда от тях. Комисията добавя към плана за действие набор от нови действия, за да засили неговото въздействие⁹¹.

Комисията:

- *ще добави допълнителни действия към Плана за действие за електронно управление и настойчиво приканва държавите членки да спазват принципа „само веднъж“ в съответствие със законодателството за защита на личните данни,*
- *ще предложи изменения на рамката за дружествено право, за да се улесни прилагането на цифрови решения през целия жизнен цикъл на дружеството.*

Цифрова трансформация в здравеопазването и грижите

Цифровите технологии могат да помогнат за подобряването на здравето на хората и за преодоляването на системните предизвикателства, пред които са изправени системите на здравеопазването. Те могат да предложат рентабилни инструменти в подкрепа на прехода от модел на здравеопазване, изграден на базата на болниците, към интегриран модел, центриран около пациента, да подобрят достъпа до грижи и да допринесат за устойчивостта и надеждността на системите на здравеопазване. Съществено важно е тези инструменти да се разработват при пълно спазване на правилата за защита на данните.

⁸⁸ COM(2017) 134.

⁸⁹ Директива 2007/2/ЕО за създаване на инфраструктура за пространствена информация в Европейската общност (INSPIRE).

⁹⁰ https://joinup.ec.europa.eu/community/european_catalogue/home.

⁹¹ Тези действия са описани подробно в съпътстващия работен документ на службите на Комисията и включват: „ИТ платформа за обмен на доказателства в електронен вид между съдебни органи“; „Електронен официален контрол на хранителни и растителни продукти“; „Осигуряване на спазването на законодателството на ЕС в областта на хранително-вкусовата промишленост в рамките на онлайн продажбите“; „Харта за цифрово управление за гражданите“ и „Градски цифров преход“.

Комисията работи съвместно с държавите членки, за да гарантира възможността гражданите на прехвърлят по електронен път основната си здравна информация, когато се лекуват в друга държава членка, и да използват електронни рецепти, за да могат да получат предписаните им лекарства. Този режим трябва да заработи до 2020 г. в повечето държави членки. Необходими са обаче още усилия, за да може всички граждани, при пълно зачитане на неприкосновеността на личния живот и гласуваното доверие, да имат достъп и да могат да прехвърлят своите пълни електронни здравни досиета, когато получават здравни грижи в чужбина.

Високопроизводителните изчислителни технологии може да отключат потенциала на големите информационни масиви в сферата на здравеопазването чрез усъвършенствана информационна инфраструктура и анализ на данни. Създадените тази година европейски референтни мрежи представляват забележителен пример какво може да постигне Европа посредством обединяването на медицински знания и данни за по-бързо диагностициране и лечение на редки и сложни заболявания. По-нататъшните действия на ЕС в тази област може да осигурят голяма добавена стойност и критична маса. Здравните данни, генерирани в ЕС и обработвани с изричното съгласие на пациентите или на друго правно основание, допустимо по ОРЗД,⁹² както и при спазване на подходящи предпазни мерки, може да дадат безпрецедентен тласък на научните изследвания. По този начин може да се даде възможност също така за ранно откриване на огнища на инфекциозни заболявания и да се ускори създаването на лекарства и медицински изделия, както и да се стимулира разработването на иновативни решения за здравеопазването като телемедицина и мобилни здравни приложения.

През април 2017 г. бяха приети два нови регламента за медицинските изделия⁹³, които постепенно ще бъдат приложени през следващите пет години. Те предвиждат създаването на нова всеобхватна общеевропейска база данни за медицинските изделия („Eudamed“), прилагането на чиито големи информационни масиви ще е от полза за разработването на иновативни цифрови диагностични и терапевтични решения и за ранното откриване на проблеми, свързани с безопасността.

През 2017 г. Комисията ще приеме съобщение, насочено към необходимостта от допълнителни мерки в областта на цифровото здравеопазване и грижи и техния обхват, в съответствие със законодателството за защита на личните данни, правата на пациентите и електронната идентификация, по-специално по отношение на:

- *сигурния достъп на гражданите до електронни здравни досиета и възможността за споделянето им през граници и използването на електронни рецепти,*
- *подпомагането на инфраструктурата за данни, за да се постигне напредък в научните изследвания, превенцията на заболявания и персонализирани здравеопазване и грижи в основни области, в това число редки, инфекциозни и сложни заболявания,*

⁹² С член 9 (Обработване на специални категории лични данни) от Общия регламент относно защитата на данните („ОРЗД“) се забранява обработването на лични данни за здравословното състояние, освен ако е налице едно от условията, посочени в член 9, параграф 2.

⁹³ Регламент относно медицинските изделия, за изменение на Директива 2001/83/ЕО, Регламент (ЕО) № 178/2002 и Регламент (ЕО) № 1223/2009 и за отмяна на директиви 90/385/ЕИО и 93/42/ЕИО на Съвета; Регламент относно ин витро диагностичните медицински изделия и за отмяна на Директива 98/79/ЕО и на Решение 2010/227/ЕС на Комисията.

- улесняването на обратната връзка и взаимодействието между пациентите и доставчиците на здравни грижи, за да се подпомогне превенцията и предоставянето на по-широки правомощия на гражданите, както и качествени и центрирани около пациента грижи, като се поставя акцент върху хроничните заболявания и върху по-доброто разбиране на резултатите от системите на здравеопазване.

4.4. Увеличаване на инвестициите в цифрови технологии и инфраструктури

За успешния цифров единен пазар е необходима отлична инфраструктура⁹⁴. ЕС вече мобилизира инвестиции от порядъка на 50 милиарда евро публични и частни инвестиции за цифровизирането на промишлеността, благодарение на целевите 5,5 милиарда евро инвестиции за научни изследвания и иновации за периода 2016—2020 г. От ЕС са осигурени също така 21,4 милиарда евро по линия на европейските структурни и инвестиционни фондове за цифрови и ширококоловни услуги, след като бъдат създадени национални и регионални стратегии за растеж в цифровите технологии, както и стратегии за ширококоловни услуги, благодарение на което ще бъде укрепена връзката между целите на политиката и финансирането на всички нива.

Над две трети от участниците (69 %) считат, че по-бързата и по-надеждна интернет връзка ще ги насърчи да използват в по-голяма степен последните цифрови технологии⁹⁵.

Необходими са обаче много повече инвестиции в цифровите технологии, по-специално в области, в които **нуждите от инвестиции далеч надхвърлят възможностите на която и да е държава членка, ако действа самостоятелно**. Съществуват потенциални възможности за по-ефективно комбиниране и допълване на програмите на ЕС за финансиране⁹⁶ с други източници на публично и частно финансиране, в това число по линия на Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ). Към април 2017 г. свързаните с ЕФСИ инвестиции в сектора на цифровите технологии възлязоха на приблизително 17,8 милиарда евро, в това число публично и частно финансиране (10 % от общия размер на мобилизираните инвестиции към този момент)⁹⁷.

⁹⁴ Свързаност на база на физическа инфраструктура и инфраструктура за услуги, както и възможности за ефикасно и интелигентно обработване на данни.

⁹⁵ Специален Евробарометър 460, „Нагласи към въздействието на цифровизацията и автоматизацията върху ежедневието“, май 2017 г.

⁹⁶ Европейски структурни и инвестиционни фондове (ЕСИ фондове); Механизъм за свързване на Европа (МСЕ); Европейски фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ); програма „Хоризонт 2020“ (в това число Европейския институт за иновации и технологии); Програма за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME) и т.н.

⁹⁷ По линия на ЕФСИ е одобрено финансиране в размер на около 3,2 милиарда евро и това е довело до привличането на около 17,8 милиарда евро общи инвестиции, свързани с ЕФСИ, в сектора на цифровите технологии до април 2017 г. Списъкът с проектите е на разположение на адрес <http://www.eib.org/efsi/efsi-projects/index.htm?c=&se=4>. Предвижда се средствата по ЕФСИ да привлекат инвестиции в икономиката на ЕС общо в размер на 315 милиарда евро за период от три години.

Разработване на Европейски облак за отворена наука, високопроизводителни изчислителни технологии и европейска инфраструктура за данни

Създаването на европейски облак на световно ниво за учените, публичния сектор и предприятията, както е обявено в Съобщението **„Европейска инициатива за компютърни услуги в облак“**⁹⁸, ще подобри капацитета на предприятията, по-специално МСП и нетехническата промишленост, за иновации и създаване на цифровизирани продукти с по-висока стойност. До 2020 г. Европейският облак за отворена наука ще предлага виртуална среда, в рамките на която може да се съхраняват, споделят и използват повторно данни от различни дисциплини и през границите⁹⁹. По този начин ще бъдат осъществени връзки така също с други инициативи като Услуги за достъп до данни и информация (DIAS) за данните от програмата за наблюдение на Земята „Коперник“.

Високопроизводителните изчислителни технологии са съществено важни за цифровизирането на промишлеността и за икономиката, основана на данни. Те дават възможност за преход към продукти и услуги с по-висока стойност. Някои европейски сектори успешно са внедрили приложения, функциониращи въз основа на високопроизводителни изчислителни технологии, като производствен сектор, нефт и газ, енергетика или транспорт. Като цяло обаче Европа губи своята водеща позиция, що се отнася до капацитета на инфраструктурата за високопроизводителни изчислителни технологии, като е изпреварена от Китай, САЩ и Япония. Без съоръжения за високопроизводителни изчислителни технологии на световно ниво Европа няма да постигне своята амбиция да се превърне в жизнеспособна икономика, основана на данни.

Европа не може да поеме риска данните, генерирани от научните изследвания и промишлеността в ЕС, да се обработват другаде поради липсата на капацитет за високопроизводителни изчислителни технологии. Това би повишило нашата зависимост от съоръжения в трети държави и би довело до ситуация, в която иновациите ще се поощряват да напускат Европа.

Необходими са значителни инвестиции, за да се разработят, придобият или експлоатират машини от висок клас, а нито една отделна европейска държава не разполага самостоятелно с нужните ресурси за това. Следователно Европейската комисия и държавите членки трябва да се обединят, да координират своите усилия и да споделят своите ресурси, за да се осигури успеха на този водещ европейски проект. Европейският парламент и Съветът са оказали сериозна политическа подкрепа за възвръщане на лидерската позиция на ЕС, като целта е неговите съоръжения за високопроизводителни изчислителни технологии да влязат в челната тройка до 2022—2023 г. и да се изгради стабилен отрасъл на високопроизводителни изчислителни технологии в ЕС.

В Европа високопроизводителните изчислителни технологии са осигурили отлична възвращаемост на инвестициите: едно скорошно проучване показва, че всяко евро, инвестирано във високопроизводителни изчислителни технологии, средно е осигурило възвращаемост в размер на 867 EUR под формата на увеличени приходи и 69 EUR под

⁹⁸ COM (2016) 178.

⁹⁹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/%20european-cloud-initiative>.

формата на печалба. 97 % от предприятията, които са внедрили високопроизводителни изчислителни технологии, казват, че вече не биха били конкурентоспособни без тях¹⁰⁰.

На 23 март 2017 г. в Рим в рамките на Деня на цифровите технологии седем държави членки¹⁰¹ подписаха декларация в подкрепа на следващо поколение инфраструктура за изчислителни технологии и данни. За надграждането на европейската инфраструктура за изчислителни технологии и данни до капацитет от порядъка екзафлоп¹⁰² са необходими допълнителни ресурси в размер на около 5 милиарда евро. Настоящите инструменти за финансиране обаче имат ограничения, когато се прилагат за големи инициативи с целево предназначение. Поради тази причина Комисията ще разгледа начините за създаване на рамка за подкрепа на разработването на общоевропейска инфраструктура за високопроизводителни изчислителни технологии и данни. Смесването на различни източници на финансиране от ЕС с национално и частно финансиране би било най-добрият начин за стимулиране на инвестициите.

В дългосрочен план квантовите изчислителни технологии обещават да разрешат изчислителните проблеми, с които днешните суперкомпютри не могат да се справят. Поради това Комисията засилва също своите усилия за пълното отключване на потенциала на квантовите технологии.

Комисията възнамерява:

- да вземе предвид текущите консултации със заинтересованите страни и до края на 2017 г. да представи пътна карта за реализирането на Европейския облак за отворена наука и да отпусне необходимата финансова помощ по линия на работната програма за периода 2018—2020 г. по програма „Хоризонт 2020“,
- до края на 2017 г. да предложи правен инструмент, осигуряващ рамка за обществени поръчки за интегрирана инфраструктура за изчислителни технологии на супер ниво от порядъка на екзафлоп и за данни.

Изграждане на капацитет за изкуствен интелект

Изкуственият интелект може да донесе огромни ползи за нашето общество и ще бъде ключов фактор за бъдещия растеж на икономиката и производителността. Въвеждането на някаква форма на интелигентно поведение в конфигурацията на устройства и услуги е в състояние да ги направи по-бързо реагиращи и автономни.

Скорошна прогнозна оценка показва, че пазарът на работи и решения с изкуствен интелект ще нарасне на 142 милиарда евро до 2020 г.¹⁰³ Общото икономическо въздействие от автоматизирането на знанията, работата, роботите и автономните

¹⁰⁰ „Високопроизводителните изчислителни технологии в ЕС: напредък по изпълнението на европейската стратегия за високопроизводителни изчислителни технологии“ (2015 г.), на адрес: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/study-high-performance-computing-eu-progress-implementation-european-hpc-strategy-final-report>.

¹⁰¹ Франция, Германия, Италия, Люксембург, Нидерландия, Португалия и Испания.

¹⁰² Порядъкът екзафлоп се отнася до компютърни системи, които са около 1 000 пъти по-бързи от днешните компютри.

¹⁰³ Bank of America, Революция на роботите — глобален наръчник по роботика и изкуствен интелект (Robot Revolution – Global Robot & AI Primer), 16 декември 2015 г.

превозни средства се очаква да достигне между 6 500 милиарда евро и 12 000 милиарда евро годишно до 2025 г.¹⁰⁴, в това число повишаване на производителността и ползи в области като здравеопазването и сигурността.

Използването на изкуствен интелект в различни технологични решения може да доведе например до по-малко смъртни случаи по пътищата, по-интелигентно използване на ресурси като енергия и вода, използване на по-малко пестициди в стопанствата и по-конкурентен производствен сектор. В здравеопазването роботи вече помагат с по-голямата си прецизност в хирургията, наред с други задачи. Те помагат така също в опасни ситуации, например в спасителни операции след земетресения или ядрени аварии.

Европейският съюз трябва да използва своите силни страни в науката и промишлеността, както и своите иновативни стартиращи предприятия, за да може да заеме водеща позиция в разработването на технологии, платформи и приложения за изкуствен интелект. В това отношение Европейският съюз финансира проекти с цел да се гарантира, че хората могат да работят и взаимодействат с роботи по възможно най-безопасния и най-добрия начин,¹⁰⁵ и Комисията ще продължи да следи възможностите и предизвикателствата в решенията, свързани с изкуствен интелект.

5. Цифровият единен пазар: основният актив на Европа в глобалната цифрова икономика и общество

Силният Европейски съюз се основава на напълно интегриран вътрешен пазар и отворена глобална икономическа система. В света на цифровите технологии това включва свободното движение на информация и глобалните вериги за създаване на стойност, подпомогнати от свободно, отворено и сигурно интернет пространство. Преходът към цифров единен пазар на ЕС, основан на подкрепа за лоялна конкуренция и изграден върху нашите ключови ценности и основни права и свободи, може да помогне на Европа да преодолее много глобални икономически предизвикателства, пред които се изправя.

Приблизително 40 % от световното население понастоящем е свързано с интернет — увеличение в сравнение с 4 % през 1995 г.¹⁰⁶ През периода 2008—2012 г. трансграничната търговия с данни се е увеличила с 49 % в световен мащаб, докато търговията със стоки или услуги е нараснала само с 2,4 %¹⁰⁷.

Регулаторният модел на Европа — от Регламента относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции¹⁰⁸ до правилата за неутралност

¹⁰⁴ Разрушителни технологии: постижения, които ще трансформират живота, бизнеса и световната икономика (Disruptive technologies: Advances that will transform life, business, and the global economy); McKinsey Global Institute, 2013 г.

¹⁰⁵ Вж. SWD(2017) 155.

¹⁰⁶ ОИСП, Цифровизиране (Going Digital), 6 март 2017 г.

¹⁰⁷ Европейски център за политическа стратегия (EPSC), Навлизане в икономиката, основана на данни: политики на ЕС за процъфтяваща екосистема, основана на данни (Enter the Data Economy: EU Policies for a Thriving Data Ecosystem), EPSC Strategic Notes, брой 21, 11 януари 2017 г.

¹⁰⁸ Регламент (ЕС) № 910/2014 относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар.

на интернет и рамката за далекосъобщенията — представлява стабилна отправна точка за много субекти извън Европа, които осъзнават необходимостта от стабилна и предвидима правна рамка за справяне със сложните предизвикателства, свързани с цифровата икономика и общество.

Неприкосновеността на личния живот не е стока, с която да се търгува¹⁰⁹. По-скоро зачитането на неприкосновеността на личния живот и гарантирането на защитата на личните данни е условие за стабилни, сигурни и конкурентни глобални търговски потоци. Комисията се стреми да улесни това трансгранично движение на данни, като в същото време осигури висока степен на защита както в областта на сътрудничеството по правоприлагането, така и в търговския сектор. В търговския сектор е налице огромен потенциал за търговия с данни, както и във връзка с търговията със стоки и услуги, при условие че партньорите осигурят съответствие със стандартите на ЕС за защита на данните. Комисията ще отдава приоритетно значение на дискусиите относно евентуални решения за адекватността на защитата на данните с ключови търговски партньори от Източна и Югоизточна Азия, като се започне с Япония и Корея през 2017 г., но също така като се вземат предвид други стратегически партньори като Индия, държавите от Латинска Америка, по-специално от Меркосур, и съседните на Съюза държави¹¹⁰. На 20 март 2017 г. Комисията започна диалог с Япония по отношение на евентуално заключение за адекватност. Комисията ще разгледа също така други евентуални инструменти за трансгранично прехвърляне на данни като използване на стандартни договорни условия в съответствие с новата рамка на ЕС за защита на данните, която може да се адаптира към специфични видове дейност или операции по обработване, вследствие на което осигурява висока степен на гъвкавост.

Диалозите на ЕС с партньорите в световен план, подкрепата за модели, включващи множество заинтересовани страни, и активното участие в международни мрежи са фактори, които ще спомогнат за устойчивото подпомагане за отворен интернет, ще подкрепят последователното правоприлагане в областта на интелектуалната собственост и ще консолидират водещата роля на ЕС в популяризирането на общите стандарти, които са необходими за внедряването на технологии като 5G и интернет на предметите.

Комисията ще продължи да се стреми към достъп до пазарите на трети държави, като същевременно търси средства за защита на стратегическите интереси и основните ценности на ЕС. Икономическата дипломация може да изиграе важна роля в рамките на тези усилия. Особено внимание трябва да се обърне също така на въпроса как да се процедира в случаи на стратегически инвестиции в европейски предприятия от субекти, които получават публични субсидии и са базирани в държави, които от своя страна ограничават инвестиции от европейски предприятия. Необходимо е тези поводи за загриженост да бъдат внимателно анализирани и да се предприемат подходящи действия.

Споразуменията за свободна търговия ще осигурят пазарен достъп, като премахнат неоправданите бариери, пречещи на търговските потоци и на инвестициите. Комисията ще се опита да използва търговските споразумения на ЕС, за да установи правила за електронна търговия и трансгранично движение на данни и да преодолее новите форми

¹⁰⁹ COM(2017) 7.

¹¹⁰ COM(2017) 7.

на цифров протекционизъм, при пълно спазване и без нарушаване на правилата на ЕС за защита на данните¹¹¹.

Стабилната политика за киберсигурност също е с ключово значение, за да се осигурят средствата, с които Европа да може да се бори срещу кибернетичните заплахи, като в същото време запази своето отворено, свободно и безопасно киберпространство¹¹². Важно е да продължи диалогът с основните търговски партньори на ЕС по мерките за приемането на стандарти за киберсигурност, удостоверяване и етикетиране, за да се повиши устойчивостта и сигурността на свързаните с интернет предмети в глобален план.

Комисията възнамерява да включи използването на цифрови технологии и услуги като част от подкрепата към целите за устойчиво развитие и с цел да се разшири обхватът на политиката на ЕС за развитие. Подходът Digital4Development¹¹³ (*цифрови технологии за развитие*) насърчава цифровите решения в рамките на борбата срещу бедността, неравенството и недостига на ресурси, като първоначално акцентът е поставен върху Африка, където е установено, че действия като мобилни плащания имат най-голямо въздействие. ЕС ще стартира водещи проекти в области като електронно земеделие, цифрови умения, електронно управление и сътрудничество в областта на стартиращите предприятия.

Комисията ще продължи да спомага за постигането на целите на Съюза в рамките на преговорите за присъединяване и селективно сближаване със съседните държави на юг и на изток, като мрежите на ЕС и на източните партньорски държави функционират, за да се осигури постепенното сближаване на законодателството и обmena на най-добри практики.

Комисията:

- *ще отдаде приоритет на дискусиите относно евентуални решения за адекватност с ключови партньорски държави, за да се осигури висока степен на защита на личните данни,*
- *ще се стреми да постигне споразумения за сближаване в областта на хармонизираното управление на радиочестотния спектър,*
- *заедно с държавите членки ще търси отговор на въпроса как да се следят преките чуждестранни инвестиции в стратегически отрасли, като в същото време се засили сътрудничеството с партньори от трети държави по разработването на общи, отворени стандарти в областта на ИКТ за интернет на предметите, 5G, компютърни изчисления в облак и големи информационни масиви,*
- *ще засили своето международно сътрудничество в областта на киберсигурността с основните търговски партньори на ЕС, за да се постигне по-стабилна киберсигурност за свързаните с интернет предмети,*

¹¹¹ COM(2015) 497, стр. 7.

¹¹² Глобална стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз, юни 2016 г.

¹¹³ SWD(2017) 157.

- *ще подкрепя Африка, като засили ролята, която играят цифровите технологии и услуги в политиката за развитие, провеждана от ЕС,*
- *ще интегрира изцяло аспектите, свързани с цифровите технологии, във външната политика за развитие и инструментите за подпомагане на ЕС. Що се отнася до съседните държави, това включва подпомагане за правно сближаване и създаване на независими надзорни структури,*
- *ще насърчава сътрудничеството между регулаторните органи в световен план.*

6. Заключение

Що се отнася до въздействието на цифровите технологии, нищо не е неизбежно. Те ще продължат да променят нашето общество и нашата икономика, но начинът, по който ще се случват промените, зависи до голяма степен от това как европейските граждани, предприятия и публични органи ще решат да ги използват и как ще формулираме регулаторната рамка за тези технологии.

Стратегията за цифров единен пазар очерта пътя, по който ЕС трябва да върви, за да изгради правилната цифрова среда: среда, в която са гарантирани висока степен на неприкосновеност на личния живот, защита на личните данни и правата на потребителите, в която предприятията могат да правят иновации и да се конкурират и в която киберсигурността засилва същността на връзките, обединяващи нашите общества.

От настоящия междинен преглед става ясно, че няма повече време за губене, за да се превърнат в реалност политическите ангажименти. Отправен е призив да се запази акцентът върху сериозните въпроси, за които е нужна обща реакция, както и върху значителните инвестиции в инфраструктурите и уменията, за да се създадат условия, които да дадат възможност на държавите членки, предприятията и гражданите да работят иновативно и да извличат ползите от цифровизацията. Тези ползи далеч надхвърлят пределите на пазарите на ИКТ и засягат всеки аспект на нашата икономика и нашето общество.

Комисията изразява решимост да продължи напред заедно с държавите членки, заинтересованите страни и социалните партньори. Първата стъпка трябва да бъде бързото одобряване от съзакондателите на предложенията в рамките на стратегията за цифров единен пазар, които са им представени. Европейският съвет изпълнява съществено важна роля за предоставянето на необходимия политически импулс за своевременното приемане и прилагане на предложенията. Единствено категоричната решимост на всички страни ще позволи на ЕС да изгради един истински функциониращ цифров единен пазар.